

## Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde Uygulanan Probleme Dayalı Öğrenimin Eğitim Yönlendiricileri Tarafından Değerlendirilmesi

Evaluation of Problem Based Learning in Akdeniz University  
School of Medicine's by Tutors

Erol Gürpınar<sup>1</sup>, Feyyaz Akyıldız<sup>2</sup>, Ömer Özbudak<sup>3</sup>, Yeşim Şenol<sup>4</sup>

---

### ÖZET

**AMAÇ:** 2004-2005 eğitim öğretim döneminde PDÖ de görev alan eğitim yönlendiricilerinin PDÖ'nün öğrencilere belirli konu başlıklarında ne ölçüde katkı sağladığı ile ilgili düşüncelerini ve PDÖ den memnun olup olmadıklarını saptamaktır.

**YÖNTEM:** Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırmadır. Toplam 101 eğitim yönlendiricisine bir anket gönderilmiştir. Bu ankette, eğitim yönlendiricisinin hangi bilim dalında görev aldığı, kaç kez eğitim yönlendiriciliği yaptığı, PDÖ den memnun olup olmadığı ve PDÖ ile ilgili görüş ve önerilerine yer verilmiştir.

**BULGULAR:** Eğitim yönlendiricilerinin %70.2'sinin "PDÖ Öğrenci İçin Genel Anlamda Yararlı bir Uygulama mıdır?" sorusuna evet yanıtı verdiği, "PDÖ den Memnun musunuz?" sorusuna ise Eğitim Yönlendiricilerinin %56.5'i evet yanıtını verdiği bulunmuştur. Ayrıca Eğitim Yönlendiricilerinin büyük çoğunluğunun PDÖ'nün öğrencilere katkı sağladığını düşündüğü bulunmuştur.

**SONUÇ:** Bu araştırma sonucunda Eğitim Yönlendiricilerinin büyük çoğunluğunun uygulanmakta olan PDÖ den memnun olduğu saptanmıştır.

**Anahtar Kelimeler:** Probleme Dayalı Öğrenim, Eğitim Yönlendiricisi.

---

<sup>1</sup> Uzm. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya  
e-posta: erolgurpinar@akdeniz.edu.tr

<sup>2</sup> Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Trav. Anabilim Dalı, Antalya

<sup>3</sup> Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Antalya

<sup>4</sup> Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, Antalya

## **Evaluation of Problem Based Learning in Akdeniz University School of Medicine's by Tutors**

### **ABSTRACT**

**BACKGROUND:** The purpose of this study is to explore opinion of tutors who work in 2004-2005 education period, about benefits of topics in Problem Based Learning (PBL) at the students and to determine whether the tutors have positive thought about PBL or not.

**METHOD:** This study is a cross sectional and descriptive one. Questionnaires were sent to a total 101 tutors. This questionnaire includes following subject; department of tutor, duration of tutorials and their opinion about PBL.

**RESULT:** Positive thought of tutors about PBL is 70,2% for the “do you think PBL is beneficial for students in general?” question and 56,5% of tutors answered “yes” for “Are you satisfied with PBL” question. Also, most of tutors have positive thought about benefits of the topics of PBL for students.

**CONCLUSION:** The result showed tutors have positive thoughts about PBL

**Keywords:** Problem Based Learning, Tutor.

### **GİRİŞ**

Bilindiği gibi Dünya’da ve Türkiye’de pek çok Tıp Fakültesi Eğitim Programında Probleme Dayalı Öğrenime (PDÖ) yer vermektedir (1, 2). PDÖ’in Tıp Fakülteleri arasında yaygınlığının giderek artmasının bir takım nedenleri bulunmaktadır. Özellikle bazı konularda PDÖ’in klasik eğitime göre öğrenciye daha fazla yarar sağladığı belirtilmektedir. Bu eğitim modeli öğrenciye, meslek yaşamında karşılaşılabileceği sorunları çözerken, alışkanlığı kazanılmış bir mantık yürütme, analiz etme, sentezleme, bilgiye ulaşma ve yorum becerisini verir. Böylece öğrencinin bilgi ve beceriyi aynı anda geliştirmesini, bilgiyi sentez ve analiz etmesini, kendi kendine sürekli öğrenme yetisi kazanmasını sağlar (3). Ayrıca öğrendiği bilgiyi nerede ve nasıl kullanacağını öğretir. Küçük bir grup ile birlikte tartışarak, sorarak, etkili bir biçimde öğrenmeyi ve ekip çalışmasının önemini öğrenciye öğretir (4, 5).

PDÖ öğrenilen bilginin uzun erimli bellekte kalmasını, unutulmamasını sağlayan bir eğitim yöntemidir (6). Öğrencinin pasif alıcı konumdan çıkmasını, aktif, sorarak, araştırarak ve merak ederek öğrenmesini sağlar. Öğrencinin problem çözme becerisini, problemler karşısında alternatif hipotezler üretebilmesini, bu hipotezleri açıklamak için yeni bilgiler öğrenmesini, yeni bilgilere ulaşabilmek için kaynakları taramasını, kullanmasını ve değerlendirmesini, ekip çalışması ve iletişim becerisi gibi tıp eğitimi için önemli olan değerleri kazandırır (7).

Bu ve benzeri nedenlerle Tıp Fakülteleri arasında PDÖ’in yaygınlığı giderek artmaktadır. Yapılan bir araştırmada PDÖ programını uygulayan fakültelerin oranının Kanada’da %46.2, Avustralya’da %75.0, İngiltere’de %37.5 olduğu saptanmıştır (8). Günümüzde Dünyada 200’ün üzerinde Tıp Fakültesi eğitim programını tamamen PDÖ üzerinde kurmuştur (9).

Ülkemizde de benzer bir durum söz konusudur. PDÖ ilk kez 1997 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde uygulanmaya başlanmıştır. Bugün toplam dört Tıp Fakültesi eğitim programının tamamen PDÖ ile (aktif eğitim) yürütülmektedir. Ülkemizdeki tüm Tıp Fakültelerinin %37.5'i karma eğitim modeli denilen ve eğitim programı içerisinde PDÖ oturumlarına yer verilen bir eğitim modelini sürdürmektedir (2). Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi de üç yıldan bu yana eğitim programı içerisinde PDÖ oturumlarına yer veren Tıp Fakültelerinden biridir.

Fakültemizde 2004-2005 eğitim öğretim döneminde Dönem 1 ve 2 de her ders kurulunda bir PDÖ olmak üzere toplam 10 PDÖ oturumuna yer verilmiştir. Dönem 1 ve Dönem 2 de Eğitim programından belirli konular çıkartılmakta ve bu konular uygun senaryolar aracılığı ile PDÖ eğitim modeli ile işlenmektedir. Dönem 3 de klinik stajlara başlandığı için PDÖ oturumlarına yer verilmemiştir. Bu dönemde PDÖ de görev alan eğitim yönlendiricisi sayısı 101'dir.

Bu çalışmanın amacı, 2004-2005 eğitim öğretim döneminde PDÖ de görev alan eğitim yönlendiricilerinin PDÖ'nün öğrencilere belirli konu başlıklarında ne ölçüde katkı sağladığı ile ilgili düşüncelerini ve PDÖ den memnun olup olmadıklarını saptamaktır.

## YÖNTEM

Araştırma kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırmadır. Toplam 101 eğitim yönlendiricisine bir anket gönderilmiştir. Bu ankette, eğitim yönlendiricisinin hangi bilim dalında görev aldığı, kaç kez eğitim yönlendiriciliği yaptığı, belirtilen konu başlıklarında PDÖ'nün öğrenciye ne ölçüde katkı sağladığı, PDÖ den memnun olup olmadığı ve PDÖ ile ilgili görüş ve önerilerine yer verilmiştir. PDÖ'nün klasik eğitime göre öğrenciye daha fazla yarar sağladığı kabul edilen konu başlıklarında eğitim yönlendiricilerinin, "PDÖ öğrencilere ne ölçüde katkı sağlamıştır" sorusuna beşli likert ölçeği kullanılarak (hiç bir katkı sağlamamıştır, katkı sağlamamıştır, kararsızım, katkı sağlamıştır, oldukça katkı sağlamıştır) yanıt vermeleri istenmiştir. İstatistiksel analizlerde hiç bir katkı sağlamamıştır ve katkı sağlamamıştır yanıtları katkı sağlamamıştır şeklinde, katkı sağlamıştır, oldukça katkı sağlamıştır yanıtları da katkı sağlamıştır şeklinde birleştirilmiştir.

## BULGULAR

Gönderilen ankete toplam 85 eğitim yönlendiricisi yanıt vermiştir (ulaşma oranı %84.2).

Ankette yer alan sekiz konu başlığı ile ilgili "PDÖ'nün öğrencilere ne ölçüde katkı sağlamıştır" sorusuna verilen yanıtlar incelendiğinde en yüksek oranda katkı sağladığı düşünülen başlık (%77.4) Kişiler Arası İlişkiler, Ekip Çalışmasına Yatkınlık Sağlama olmuştur. Eğitim yönlendiricilerinin büyük çoğunluğu diğer konu başlıklarında da PDÖ'nün öğrencilere katkı sağladığını belirtmiştir (Tablo-1).

**Tablo - 1** Ankette yer alan konu başlıkları ile ilgili (PDÖ'nün öğrencilere ne ölçüde katkı sağladığı) eğitim yönlendiricilerinin yanıtları

	<i>Katki sağlamıştır</i>		<i>Kararsızım</i>		<i>Katki sağlamamıştır</i>		<i>Toplam</i>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kişiler arası ilişkiler, ekip çalışmasına yatkınlık sağlama	65	77.4	10	11.9	9	10.7	84	100.0
Öğrenilen bilgiyi karşısındakine anlatabilme ve aktarabilme becerisi	60	72.3	16	19.3	7	8.4	83	100.0
Bilgiye ulaşmak için kütüphane, internet gibi bilgi kaynaklarını kullanma	57	67.9	11	13.1	16	19.0	84	100.0
Araştırarak kendi kendine öğrenebilme	56	66.7	16	19.0	12	14.3	84	100.0
Problem çözme becerisi	54	65.9	18	22.0	10	12.2	82	100.0
Öğrenilen bilgiyi entegre edebilme becerisi	48	57.2	20	23.8	16	19.0	84	100.0
Öğrenme motivasyonunu arttırma	41	49.4	25	30.1	17	20.5	83	100.0
Geniş konular içerisinde gereken bilgiyi süzebilme	31	37.4	29	34.9	23	27.7	83	100.0

"PDÖ Öğrenci İçin Genel Anlamda Yararlı bir Uygulama mıdır?" sorusuna Eğitim Yönlendiricilerinin %70.2' si evet yanıtını vermiştir, Temel Bilimlerde görev yapan eğitim yönlendiricilerinin diğerlerine göre daha yüksek oranda evet yanıtı verdiği saptanmıştır. (Tablo-2).

**Tablo - 2** Görev yapılan bilim Dalına göre PDÖ'in öğrenci için yararlı bir uygulama olup olmadığı konusundaki görüşler

<i>Görev Yapılan Birim</i>	<i>Evet</i>		<i>Kararsızım</i>		<i>Hayır</i>		<i>Toplam*</i>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Temel Bilimler	15	83.3	2	11.1	1	5.6	18	100.0
Dahili Bilimler	25	65.8	8	21.1	5	13.2	38	100.0
Cerrahi Bilimler	19	67.9	4	14.3	5	17.9	28	100.0
Toplam	59	70.2	14	16.7	11	13.1	84	100.0

\*Bir kişi bu soruya yanıt vermemiştir.

"PDÖ den Memnun musunuz?" Sorusuna ise Eğitim Yönlendiricilerinin %56.5'i evet yanıtını vermiştir. Bu soruda da Temel Bilimlerde görev yapan eğitim yönlendiricilerinin diğerlerine göre daha yüksek oranda evet yanıtı verdiği bulunmuştur. (Tablo-3).

**Tablo - 3** Görev yapılan bilim Dalına göre PDÖ den memnun olma durumu

<i>Görev Yapılan Birim</i>	<i>Evet</i>		<i>Kararsızım</i>		<i>Hayır</i>		<i>Toplam</i>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Temel Bilimler	12	66.7	3	16.7	3	16.7	18	100.0
Dahili Bilimler	20	52.6	8	21.1	10	26.3	38	100.0
Cerrahi Bilimler	16	52.2	7	24.1	6	20.7	29	100.0
Toplam	48	56.5	18	21.2	19	22.4	85	100.0

Eğitim yönlendiricisi olarak PDÖ de görev alma sayısı ile PDÖ'in öğrencilere yararlı olup olmadığı düşüncesi arasındaki ilişki incelendiğinde, eğitim yönlendiricisi olarak üç ve daha az sayıda görev yapanların %63.9'u, dört ve daha fazla sayıda yapanların ise %74.5'inin PDÖ'in öğrenciler açısından yararlı bir uygulama olduğunu belirttiği bulunmuştur (Tablo-4).

**Tablo - 4** Kaç kez eğitim yönlendiriciliği yaptığı ile PDÖ in yararlı olup olmadığı konusundaki düşünce arasındaki ilişki

<i>Kaç kez yönlendirici olduğu</i>	<i>Evet</i>		<i>Kararsızım</i>		<i>Hayır</i>		<i>Toplam*</i>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
3 ve daha az	23	63.9	5	13.9	8	22.2	36	100.0
4 ve daha fazla	35	74.5	9	19.1	3	6.4	47	100.0
Toplam	58	69.9	14	16.9	11	13.3	83	100.0

\*İki kişi kaç kez yönlendirici olduğunu belirtmemiştir.

Eğitim yönlendiricisi olarak PDÖ de görev alma sayısı ile PDÖ den memnun olup olmama düşüncesi arasındaki ilişki incelendiğinde, eğitim yönlendiricisi olarak üç ve daha az sayıda görev yapanların %47.2'si, dört ve daha fazla sayıda görev yapanların ise %64.6'sının PDÖ den memnun olduğunu belirttiği bulunmuştur (Tablo-5).

**Tablo - 5** Kaç kez eğitim yönlendiriciliği yaptığı ile PDÖ den memnun olup olmama arasındaki ilişki

<i>Kaç kez yönlendirici olduğu</i>	<i>Evet</i>		<i>Kararsızım</i>		<i>Hayır</i>		<i>Toplam*</i>	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
3 ve daha az	17	47.2	8	22.2	11	30.6	36	100.0
4 ve daha fazla	31	64.6	10	20.8	7	14.6	47	100.0
Toplam	48	57.1	18	21.4	18	21.1	83	100.0

\*İki kişi kaç kez yönlendirici olduğunu belirtmemiştir.

## TARTIŞMA VE SONUÇ

Konu ile ilgili yapılan pek çok çalışmada benzer sonuçlar bulunmuştur. 1992-93 yılları arasında Amerika ve Kanada da Tıp Fakültesinde görevli olan ve PDÖ de eğitim yönlendiricisi olan 1287 Öğretim Üyesi ile yapılan bir çalışmada eğitim yönlendiricilerinin büyük bir kısmının PDÖ'in klasik eğitime göre, öğrencilere daha olumlu özellikler kattığını düşündüklerini bulmuştur (10).

Khoo HE, ve arkadaşlarının yaptığı bir çalışmada, Singapur'da karma eğitim programı uygulanan bir Tıp Fakültesinde eğitim yönlendiricilerinin PDÖ ve Klasik eğitim konusundaki düşüncelerini karşılaştıran çalışmalarında, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun PDÖ den memnun olduklarını ve PDÖ'in öğrencilere daha yararlı olduğunu düşündüklerini bulmuşlardır (11).

Manchester'da O'Neill PA. ve arkadaşlarının PDÖ ile eğitim gören ve bu PDÖ'lerde görev alan eğitim yönlendiricileri ile yaptıkları bir çalışmada, gerek öğrencilerin gerekse eğitim yönlendiricilerini PDÖ uygulamasından memnun olduklarını saptamışlardır (12).

Yapılan bu araştırmanın sonucunda, Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde de eğitim yönlendiricileri tarafından uygulanan PDÖ'lerin öğrenciler için yararlı bir uygulama olduğunun düşünüldüğü ve eğitim yönlendiricilerinin büyük bir çoğunluğunun PDÖ'den memnun olduğu bulunmuştur. PDÖ'in temel avantajları ve felsefesi olarak giriş bölümünde belirtilen yararlılıklarında eğitim yönlendiricilerinin büyük çoğunluğunun bu konularda, PDÖ'nün öğrenciye bir katkı sağladığını düşündüğü belirlenmiştir.

Özellikle Temel Bilimlerde görev yapan eğitim yönlendiricilerinin diğer Bilim Dallarında görev yapanlara göre PDÖ den memnun olanların sayısı ve öğrenci için yararlı olduğunu düşünenlerin sayısı daha fazladır. PDÖ'in Tıp Fakültesi Eğitim programında Temel Bilimlerin öğretilmesi için kullanılan bir eğitim modeli olduğu dikkate alındığında, Temel Bilimlerde görev yapan eğitim yönlendiricilerinin bu yanıtları dikkat çekicidir.

Ayrıca eğitim yönlendiricisi olarak görev alma sayısı arttıkça, PDÖ'in öğrencilere yararlı olduğunu düşünme ve PDÖ'den memnun olma oranının arttığı bulunmuştur. Temelde PDÖ'in alışık olunan eğitim yöntemlerinden farklı bir uygulama olması nedeniyle, eğitim yönlendiricilerinin ilk uygulamalarda biraz endişeli olması ve zamanla bunun yenilmesi ve PDÖ'yi daha iyi ve net bir şekilde değerlendirilmesi nedeniyle yanıtların bu şekilde değişebileceği düşünülmüştür.

Anketlerde yer alan PDÖ ile ilgili görüş ve önerileriniz kısmında eğitim yönlendiricilerinin en fazla düzeltilmesini istedikleri konular; daha iyi, geniş kapsamlı ve PDÖ ye uygun konular ile ilgili PDÖ lerin yapılması, senaryoların daha iyi kurgulanması, öğrencilerin PDÖ konusunu önceden belirleyemeyecekleri şekilde eğitim programının yapılandırılması olmuştur. Eğitim Öğretim Koordinasyon kurulu tüm bu uyarı ve eleştirileri dikkate alarak gelecek Eğitim Öğretim dönemindeki PDÖ lerin planlamasını yapmaya çalışmaktadır.

### **Kaynaklar**

- 1) Dolmans D, Gijsselaers W, Moust J, Grave W, Wolfhagen I, Vleuten C. (2002), "Trends in Research On The Tutor in Problem-Based Learning: Conclusions And Implications for Educational Practice And Research", *Medical Teacher*, 24:173-180.
- 2) Sayek İ, Kılıç B. *Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi raporu*, Ankara: Türk Tabipleri Birliği, TTB Yayını.
- 3) Barrows HS. (1984), "A Specific, Problem-Based, Self-Directed Learning Method Designed to Teach Medical Problem-Solving Skills, and Enhance Knowledge Retention and Recall", *Tutorials In Problem-Based Learning*, 16-32.
- 4) Davis MH, Harden RM. (1999), "AMEE Medical Education Guide No.15: Problem -Based Learning: A Practical Guide", *Medical Teacher*, 21:130-140.
- 5) Musal B. (1998), "Probleme Dayalı Öğretim Yöntemi", *Hekim ve Yaşam*, 6-8.
- 6) Norman GR, Schmidt HG. (1992), "The Psychological Basis of Problem-Based Learning: A Review Of The Evidence", *Academic Medicine*, 67:557-565.
- 7) Gurpinar E, Musal B, Aksakoglu G, Ucku R. *Comparison of knowledge scores of medical students in problem-based learning and traditional curriculum on public health topics. BMC Med Educ.* 2005 Feb 10;5(1):7.
- 8) Elliott M. (1999), "Are We Going in the Right Direction? A Survey of The Undergraduate Medical Education in Canada, Australia and the United Kingdom From a General Practice Perspective", *Medical Teacher*, 21:53-60.
- 9) Hamad B. (1994), "What is Community-Based Education? Evolution, Definition And Rationale", *Handbook Of Community-Based Education: Theory And Practices*, Maastricht.
- 10) Vernon DT, "Attitudes and opinions of faculty tutors about problem-based learning", *Acad Med.* 1995, 70(3):216-223.
- 11) Khoo HE, Chhem RK, Gwee MC, Balasubramaniam P, "Introduction of problem-based learning in a traditional medical curriculum in Singapore--students' and tutors' perspectives", *Ann Acad Med Singapore.* 2001 30(4):371-4.
- 12) O'Neill PA, Morris J, Baxter CM "Evaluation of an integrated curriculum using problem-based learning in a clinical environment: the Manchester experience", *Med. Educ.* 2000 34(3):222-30.